

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 31. avgusta 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 101.

Izdelki slovenskih opekarn.

(Iz instituta tehnične mehanike na univerzi v Ljubljani poroča prof. A. Král.)

Splošna gospodarska kriza, ki jo občutijo skoro vse evropske države, tudi one, ki vsled svetovne vojne niso bile neposredno prizadete, sili vsepovsod k štedljivosti. Štediti ne pomeni pa, izdajati manj denarja; pravi smoter štedenja mora biti stremeljenje, da se z uporabo ali investicijo gotove energije doseže največji efekt. Investirati energijo se pa pravi delati, in sicer v smislu temeljnih zahtev narodnega gospodarstva, delati produktivno po kvantiteti in po kvaliteti (po količini in po kakovosti). Noben produkt se ne izdeluje samo radi samega sebe; vsak produkt je določen, da služi nadaljnjim namenom in ti nameni so zopet neposredno ali posredno produktivni. Ako torej dvignemo pri uporabi (investiciji) enake energije efekt gotove produkcije ali glede količine ali glede kakovosti, dvignemo s tem efekt nadaljnega delovanja, ki se naslanja na prvi produkt.

Izdelek ali blago, vse to predstavlja gotovo investirano energijo, denar je le tehnično sredstvo za izmenjavo blaga, za izmenjavo investirane energije. Štediti pomeni torej, da se ne sme trošiti po nepotrebnem energijo, bodisi ono, ki jo pravkar za ta ali oni namen investiramo, ali pa ono, ki je že investirana v blagu.

Na vsem svetu je največ energije investirane v stavbarstvu. Na stavbarstvu se tudi najbolj zrcali vsa naša današnja gospodarska mizerija: pomanjkanje stanovanj, propadanje obstoječih prometnih in industrijskih zgradb, pomanjkanje sredstev za zgradbo prepotrebni novih naprav, vse to dokazuje opravičenost gornje trditve.

Radi tega se tudi na vsem svetu poseveča posebna pažnja preiskavi stavebnih materialijev z namenom, da se temeljito spoznajo njih lastnosti in da se te lastnosti čim najbolj racionalno izrabijo za svoje namene, popolnoma v smislu uvodnih besed: da se iz enkrat investirane energije doseže največji efekt.

Med stavebnimi materiali igra posebno važno vlogo opeka, ki spremlja ljudstvo od najstarejših kulturnih etap do danes v nezmanjšani važnosti: predivo za obleko, opeka za stanovanja, kovine — danes predvsem železo za orodje — to so najbolj važni produkti — najbolj važne oblike investirane energije; ki jo človeštvo poleg hrane največ potrebuje in porablja.

Slovenija ima v svojem območju na razpolago bogata stojišča surovine za izdelavo opeke — čeprav ne povsod v prvovrstni kvaliteti. Ugodni gospodarski razvoj in z njim zvezana živahna stavebna delavnost predvojnih časov je dala povod za ustanovitev cele vrste več ali manj moderno opremljenih opekarnskih obratov. Proizvodi teh tvornic so bili in so še danes precej različne kvalitete in ni bilo povsem neutemeljeno, ako so merodajne oblasti skeptično presojevale zanesljivost naše opekarske produkcije. Zlasti glede zunanje oblike zidakov in strešnikov gotovo naše slovenske opekarnice — z malimi izjemami — niso dosegale kvalitete izdelkov, na katere smo bili navajeni v severnih deželah. Radi tega so se tudi resni strokovnjaki po prevratu branili pre-

več popuščati pri strogih stavebnih predpisih, katere smo dobili iz prejšnjih časov.

Na podlagi preiskav, katere so se izvršile ob raznih prilikah v institutu za tehnično mehaniko na ljubljanski univerzi, danes lahko izjavim, da prej omenjena skeptična presoja slovenskih opekarnskih izdelkov ni bila povsem utemeljena.

Najbolj važna lastnost opeke je trdnost. Po avstrijskih normah je bila za navadno opeko predvidena trdnost od 60 do 120 kg/cm², za dobro žgano opeko od 150 do 250 kg/cm². Novi in moderni predpisi nemške industrije predvidevajo za navadne zidake I. vrste povprečno trdnost 150 kg/cm², za zidake II. vrste 100 kg/cm², pri čemur ne sme noben poskusni komad imeti manjšo trdnost nego 90 kg/cm²; za trdo žgano opeko zahtevajo trdnost 250 kg/cm², pri čemur ne sme imeti noben poskusni komad manj kot 200 kg/cm². Koledar »Graditelje«, ki ga izdaja jugoslovensko združenje gradbenikov, navaja kot normo minimalno trdnost navadnih zidakov 70 kg/cm².

Kot dopustna napetost je bil po avstrijskih — pri nas še veljavnih normah, določen za navadno zidno opeko pritisk 5 do 7 kg/cm², za trdo žgano opeko pa 7 do 10 kg/cm².

Iz navedenega je razvidno, kake kvalitete se zahtevajo od običajnih opekarnskih izdelkov in kako se izrabljajo dotične lastnosti praktično. V sledečem priročnem rezultate preiskav navadnih zidakov osmih doma-
ših opekarn, h katerim moram pripomniti, da se nanašajo na material, ki je bil deloma od asistentov mojega instituta, deloma od drugih uradnih ali nepristranskih oseb rigorozno izbran kot povprečni izdelek.

Preiskava se je izvršila v enem slučaju na treh, v ostalih slučajih na štirih do šestih poskusnih komadih. (Konec prih.)

DRAŽBENI OKLICI.

Zadnji Uradni list vsebuje skoraj dve strani samih dražbenih oklicev. S temi oklici se razpisuje prisilna prodaja nič manj nego 17 posestev v cenilni vrednosti 936.410 Din 38 p. — Tudi znamenje časa!

OCENA SVETOVNE ŽETVE V L. 1926.

Zadnje mesečno poročilo mednarodnega poljedelskega zavoda v Rimu ocenjuje žetev za l. 1926, kakor je razvidno iz nastopne tabele na 1285,3 milj. meterskih stolov napram 1364,8 milj. v l. 1925 in napram 1248,6 milj. v povprečju razdobja 1920—1924.

	1926	1925	1920-1924
Povprečje v milijonih met. stolov			
Pšenica:			
Evropa (15 držav)	197,3	211,5	166,6
Kanada in Zdr. drž.	314,7	293,5	319,8
Azija (4 države)	99,2	101,4	104,3
Sev. Afrika (4 države)	26,2	28,5	28,5
Skupaj (25 držav)	637,4	634,9	614,2
Rž:			
Evropa (14 držav)	93,3	113,0	86,1
Kanada in Zdr. drž.	41,0	15,8	23,1
Skupaj (16 držav)	109,3	128,8	109,2
Ječmen:			
Evropa (16 držav)	82,6	81,1	73,3
Kanada in Zdr. drž.	61,5	71,9	55,0
Azija (3 države)	24,9	29,0	26,1
Sev. Afrika (3 države)	13,1	20,1	15,3
Skupaj (24 držav)	182,1	202,1	169,7
Oves:			
Evropa (15 držav)	101,0	97,6	86,7
Kanada in Zdr. drž.	233,4	298,6	266,7
Sev. Afrika (3 države)	2,1	2,8	2,1
Skupaj (20 držav)	356,5	399,0	355,5

Celota držav, ki so v tej tabeli upoštevane, so pridelale v severni polobli

Češke banke v l. 1925.

V zadnjem času so zadnje praške banke objavile svoje računске za-
ključke za l. 1925. Razlike napram za-
ključkom l. 1924 niso velike.

Povojni pojavi, posledice inflacije in deflacije v zvezi s slabim gospodarstvom so posameznim zavodom povzročili precejšnje izgube. Najmanj šestnajst bank, med katere se ne prištevajo manjši zavodi na Slovaškem, je zaprosilo in tudi prejelo večje ali manjše prispevke iz sanacijskega fonda, ki večinoma ne zastopujejo, da bi se mogla izvršiti popolna sanacija. Na inicijativo finančnega ministra si zaradi tega posamezni srednji zavodi prizadevajo, da si ustvarijo z medsebojno fuzijo ugodnejše eksistenčne pogoje, na male zavode, ki so z nastopajočo konsolidacijo izgubili svojo eksistenčno upravičenost, pa vlada naravnost pritiska, da čimprej izvedejo ozurno likvidacijo.

Da se pri takih razmerah malih in srednjih bank ne godi najboljša tudi velebankam, je jasno. Trpelo je dolgo časa, predno so se posamezni veliki zavodi odločili, kako dividendo naj

letos izplačajo. Neodločnost v tem oziru kaže, da so imele vsaj posamezne velebanke zadosti povoda misliti na manjšo dividendo, kakoršno so do sedaj izplačevale. Razne pomisleke pa so razpršili razlogi prestiža, ki so brez ozira na manjše davke in potrebno okrepitev rezerv dovedli večino zavodov, da izplačajo letos dividendo vsaj v lanski izmeri, za kar se bodo večinoma morale načeti tudi tajne rezerve. Medsebojno razmerje bank se je v l. 1925 izboljšalo v prvi vrsti z dogovorom o obrestovanju, ki je preprečil medsebojno konkurenco, posebno popodružnic, katerih se je pojavilo v povojni dobi vsekakor preveč. Podružnice večine bank obremenjujejo režijo banke v preveliki meri. Kljub temu se pa posamezni zavodi iz razlogov prestiža ne morejo odločiti, da bi jih opustili, dasi poslujejo z izgubo ali vsaj ne donajajo nobenega dobička. Med take podružnice spadajo v prvi vrsti podružnice v kopalščih, katere se namerava dogovorno likvidirati.

Bilance praških velebank kažejo v milijonih kron za l. 1925 sledečo sliko:

	deln. glav. in rezerve	tuja sredstva	čisti dobiček	režija deln. glav.	Div. v %
Češka Union banka	330,5	2677,77	32,97	75,72	12
Češka esk. banka in kred. zav.	325,57	2705,93	33,53	69,19	12
Živnostenska banka	371,77	4072,79	38,97	79,18	12
Češka industrijska banka	273,70	1844,37	18,24	45,35	5
Banka za trgovino in industr.	176,50	1115,52	20,79	28,58	10
Anglo-češkoslovaška banka	181,62	1375,70	17,11	46,81	—
Praška kreditna banka	166,77	1600,—	18,31	38,37	10

Prvi dve banki, ki sta nemška zavoda, ne izkazujeta bistvenih izprememb napram prejšnjemu letu. Unionbanka ima močnejše rezerve, ki ji izdatno pomagajo, da se more v tradicionalni meri držati na površju. Po deflaciji je sicer precej izgubila, a vendar ne toliko, da bi iz lastne moči ne mogla izvesti sanacije. Češka eskomptna banka je skoro preveč angažirana z industrijskimi krediti. To je za banko precej nevarno, ker češkoslovaška težka industrija se ne smatra še za sanirano in slučajni po vzgledu Brnske strojne tovarne vzbujajo nezaupanje. Tekoči denar nalagata banki v državne vrednostne papirje

ali na žirokonto Narodne banke in ste v zadnjem času zelo previdni pri drugačnem nalaganju odnosa posojanju.

Najtrdnjša med vsemi zavodi v državi je Živnostenska banka, ki v deflacijski dobi ni ničesar izgubila, ampak se pridobila. Pač pa ni imela sreče pri udeležbah na novih ustanovitvah, ki so ji donesle precej izgub. Živnostenska banka je v ozkih poslovnih stikov s Češko eskomptno banko, s katero delata skupne inozemske kupčije. Pri Živnostenski je režija med vsemi velebankami najvišja in dosega preko 200% izkazanega dobička. Treba bo torej misliti na znižanje, kar se izraža v poročilu v tem, da se na-

l. 1925: 66% pšenične, 30% ržene, 58% ječmenove in 60% ovsene žetve. Ako se upošteva še države, katere so poslale samo informativna poročila, ne pa tudi številnega materiala, se sme smatrati, da letošnja letina pšenice ne bo bistveno zaostala za lanko in da bo prekoračila povprečje zadnjih 10 let. Za ječmen in rž velja isto. Iz južne zemeljske poloble dohajajo iz Argentine neugodna, iz Avstralije pa jako ugodna poročila. Letina sladkorne pese obeta biti dobra, vinska pa bo predvidoma bistveno slabša.

KONFERENCA O LESNI INDUSTRIJI.

Ministra dr. Krajač in dr. Nikić sta se sporazumela, da se skliče sredi septembra velika konferenca gospodarskih krogov in zastopnikov obeh ministrstev, na kateri se bo razpravljalo o krizi lesne industrije in trgovine. Na to konferenco bodo povabljeni gospodarski krogi in strokovnjaki iz vse države.

ENOTEN KRUH V ITALIJI.

V Italiji se bo začel s 1. septembra t. l. izvajati zakon o enotnem kruhu, ki je izšel v nizu odredb v svrhu štedenja, o katerih smo že govorili v našem listu. Novi zakon predpisuje, da se bo morala delati v bodoče moka na ta način, da se porabi kot moka vsaj 85% žita. Pri žitu,

katerega hl ne dosega težine 78 kg, bo dovoljeno mletje na 80%. Zakon prepoveduje pečenje in prodajanje kruha iz drugačne moke, nego jo predpisujejo nove določbe. Kruh se bo pekli v komadnih, ki ne bodo smeli tehtati nad 200 gr. Finejša moka se bo smela uporabljati le za testenine. Izdelovanje slaščic in finega kruha je prepovedano, a dovoljeni bodo tudi v bodoče prepečenci iz enotne moke. Moka za izdelovanje kruha se bo prodajala v plombiranih vrečah. Na vrečah mora biti naveden mlin, iz katerega prihaja moka, ter odstotek moke, ki se je dosegel pri mletju. Posebne komisije so ugotovile v svrhu priprav za izvajanje zakona, koliko bele moke imajo v zalogi mlinci, pekarne, slaščičarne ter zaloge in prodajalne. Komisije bodo morale skrbeti tudi za to, da se ugotovljena moka razdeli v razmerju s potrebo med posamezne pekarne, tako da ne ostanejo nekatere brez moke.

TARIFA ZA DIREKTNI BLAGOVNI PROMET MED TRSTOM ALI REKO NA ENI IN POSTAJAMI NAŠE DRŽAVE NA DRUGI STRANI.

Od 1. oktobra 1926 dalje se vzcarina za gornji promet namesto po stavu br. 22 računa po stavu br. 20.

miguje na opust dunajske podružnice, ki jako slabo posluje.

Češka industrijska banka je kljub temu, da se jo prišteva med velebanke, dobila prispevke iz sanacijskega fonda, vsled česar po zakonu ni smela izplačati višje nego 5% dividende. Po svoji delniški glavnici izkazuje sorazmerno nizki dobiček. Njene delnice notirajo precej pod nominalno vrednostjo.

Banka za trgovino in industrijo je lani zvišala delniško glavnico od 80 na 120 milijonov kron in svoje delnice z uspehom uvedla na borzo. Svoje stališče je mogla vzdrževati le na ta način, da je tu in tam v precejšnji meri kršila določila kartela. Presenetljivo je, da je pri tej banki, ki ima razmeroma izdatne posle, režija najnižja.

Anglo-češkoslovaška banka stoji ugodno. V zadnjem letu se je otrsela marsikaterih skrbi. S češko eskomptno banko je preko kreditnega zavoda v tako ozkih stikih, da se že govori o fuziji, katere pa poučeni krogi še ne pričakujejo za dogleden čas. Za okrepitev svojega stališča banka tudi letos ne izplača nobene dividende, ampak predokazuje celoten dobiček rezervnemu fondu. S to taktiko pridobiva banka na zaupanju.

Pri Praški kreditni banki razmere niso jasne. Banka je v zadnjih letih utrpela precejšnje izgube, posebno pri sladkorni industriji. Želela je okoristiti se s prispevkom iz sanacijskega fonda, a je to misel na zahtevo inozemskih delničarjev opustila, ker ti niso bili zadovoljni, da se prejšnja 12% dividenda zniža na 5%. Razmere so jo pa kljub temu primorale, da je znižala dividendo na 10%. Vsled tega so njene delnice tudi precej izgubile na borzni vrednosti.

V splošnem se presoja položaj bank jako previdno. To se kaže v tem, da interesenti delnice ponujajo na prodaj ali jih zamenjujejo za druge, ni pa interesentov, ki bi bili pripravljene kupovati delnice bančnih zavodov.

Sporazum o ureditvi obmejnega prometa med našo državo in Avstrijo.

Z namenom, da se v obmejnih krajih uredi promet v soglasju z lokalnimi potrebami ter zahtevami obmejnega prebivalstva, t. j. onih, ki imajo v obmejni coni ene ali druge države svoje redno bivališče, se je med našo državo in avstrijsko republiko sklenil sporazum, ki je stopil v veljavo obenem s trgovinsko pogodbo dne 22. t. m. Sporazum vsebuje naslednja glavna določila:

Za obmejno cono je smatrati pas do 10 km na obeh straneh meje med našo kraljevino in Avstrijo. Z naše strani spadajo v obmejno cono naslednji kraji:

občina Madjaševci, Martinje, Boreča, Sulinci, Petrovci, Stanjevi, Kovačevci, Póznanovci, Bodonci, Salamenci, Pucinci, Markušovci, Murska Sobota, Krog, Veliki Bakovci, Vučja Ves, Bučičovci, Okoslavci, Sv. Jur na Ščavnici, Grabonoš, Ivanjci, Negova, Sv. Benedikt, Ročica, Kremberg, Ledinek, Gasteraj, Malna, Partinje, Senjtkovski dol, Vukovski dol, Jarenina, Krčevina, Kamnica, Studenci, Pekre, Limbuš, Bistrica pri Rušah, Ruše, Selnica ob Dravi, Činzat, Rudeči breg Janžov vrh, Sv. Anton na Pohorju, Sv. Primož na Pohorju, Vuzenica, Trbonje, Otišni vrh, Št. Janž nad Dravogradom, politični okraj Prevalje z izjemo katastralne občine Podgora, nadalje občine: Solčava, Jezersko, Kokra, Sv. Katarina, Sv. Ana, Leše, Begunje, Breznica, Lesce, Zgornje Gorje, Dovje, Kranjska gora, Rateče.

V vzajemnem obmejnem prometu so prosti od vseh uvoznih in izvoznih carin in dajatev ter od vseh taks naslednji, v obmejni coni producirani predmeti in poljedelski produkti: 1. seno, slama, zelena živalska krma in barska trava, 2. sveže sadje, med katero spada tudi grozdje, posušeno sadje, sveža povrtnina, oglje, leseno oglje, 4. kamenje za tlakanje, otesano in neotesano kamenje, razen plošč izpod 16 cm debeline, šmirgel v komadih, pesek, apno, gips, ilovina in navadna zemlja vsake vrste, 5. pepel, priprosta in umetna sredstva za gnojenje, drožje kvasa, tropine, ostanki, ki se dobivajo pri prešanju sadja in oljnatih semen, 6. moka, kruh in navadno pecivo v količini do 5 kg, 7. jajca do 50 komadov, 8. meso do 4 kg, sir, maslo in smetana v količini do 2 kg.

Carinska osvoboditev ne velja za primer pošiljanja blaga po pošti.

Predmete, našete v točki 1 do 5, se sme prenesti tudi v večjih količinah, za kritje potrebe za daljši čas, ako se ta potreba dokaže carinskemu organom.

Žito, oljnata semena in okrogli les, prenešeni iz obmejne cone ene države v drugo, da se tu zmelje, spreša, odnosno ostruži in da se v predelanem stanju zopet vrne, je prosto carine in drugih dajatev (razen manipulacijskih taks) pri uvozu in izvozu, kakor tudi pri povratku in to pod pogoji, ki so predpisani za promet v svrhu predelave toda brez polaganja denarja v gotovini. Za ta promet ne bo treba predhodnega dovoljenja centralne oblasti, toda dovoljen bo samo pod pogojem, ako v rajonu 5 km lastne obmejne cone ne bo mogoče izvršiti omenjene vrste predelave. Prenos in povratek se ima izvršiti po istem potu.

Prosti uvoznih carin so tudi lekarniški predmeti, katere uvažajo obmejni prebivalci iz ene cone v drugo pod pogojem, da uvoz teh predmetov ni prepovedan ali da je zanj predpisano posebno dovoljenje. Ravnotako so prosti uvoznih in izvoznih carin in drugih takih daja-

tev: uporabljeni zavoji (vreče, sodi, vrči, koši in temu enako) in transportna sredstva, ki služijo za prenos in promet v obmejni coni.

Tudi bo oproščeno uvozne in izvozne carine poljedelsko, gozdno in drugo orodje za vsakodnevno uporabo, ki se prenaša iz ene cone v drugo v svrhu uporabe in se nato zopet v gotovem roku vrača. Ravnotako je v smislu sporazuma dovoljen carine prost uvoz in zopetna vrnitev iz ene države v drugo, živine za zdravljenje itd. Prehod preko meje bo dovoljen samo na mestih, ki se bodo določila sporazumno med obema državama.

Sporazum vsebuje druge, še širše olajšave za prebivalce v obmejni coni, ki imajo svoje stalno bivanje v coni ene države, a imajo nepremičnine tudi v obmejni coni druge države.

Za prehod preko meje se bodo izdale obmejnimi prebivalcem posebne obmejne karte, na podlagi katerih se bodo smeli v obmejnih conah prosto gibati.

Prehod meje bo dovoljen samo od vzhoda do zahoda solnce. Uro bodo določile vzajemno carinske oblasti, ki bodo smele ob času poljskih del za primer nujne potrebe dajati tudi specijalna dovoljenja.

Sporazum vsebuje tudi določila, po katerih bo dovoljeno zdravnikom in živinozdravnikom iz ene obmejne cone izvrševati prakso v drugi coni in to v nujnih, zlasti v nezdognih slučajih. Ravnotako bo tudi dovoljeno obrtnikom, ki so sedaj nasejaljeni v obmejni coni in ki so tudi sedaj tam izvrševali kako obrt, izvrševati posle, ki so v zvezi s to obrtjo, v obmejni coni druge države. V te svrhe bodo smeli prenesti preko meje prosto uvoznih in izvoznih carin svoje orodje in pomožni material. Tudi bodo smeli vsi, ki se bavijo v obmejni coni ene države s prevozom oseb in blaga, vršiti svojo obrt tudi v drugi coni. Za izvrševanje svojega obrta ne bodo obrtniki podvrženi v drugi državi plačanju nobenih davkov. Taki obrtniki bodo morali imeti poleg legitimacijske karte, tudi še posebno uverjenje obrtne oblasti države, v kateri živijo.

Za primer, da bi ena izmed pogodbenih strani izdala kako prepoved, ki je proti zgornjemu sporazumu, mora o tem takoj obvestiti drugo pogodbenico. Ravnotako mora oblast ene države obvestiti oblast druge države, ako je izdala kako prepoved glede zgornjih olajšav za posamezne osebe.

Trgovina.

Jabolka za mošt. Neka tvrdka v Avstriji (Građcu), ki bi rada kupila večje količine jabolk za mošt, se zanima za naslove dobaviteljev jabolk in tudi drugega sadja iz celjskega in mariborskega okraja. Njen natančen naslov je interesentom na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Zastopnika za razpečevanje strojev za vsesavanje prahu išče za Slovenijo odnoso tudi za vso kraljevino SHS neka inozemska tvrdka. Kakor navaja, bi bilo to zastopstvo pripravno za tvojko, ki se bavi s prodajo električnih strojev in drugih sličnih aparatov. Njen natančnejši naslov z navedbo sistema stroja je interesentom na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Trgovska pogajanja Češkoslovaške z Ogrsko uspešno napredujejo. Položaj je toliko pojasnjen, da bo mogoče za primer, da bi se pogajanja ne mogla dovršiti do konca meseca avgusta t. l., na podlagi dosedanjega sporazuma uveljaviti za daljšo dobo vsaj za obe strani sprejemljiv sporazum.

Indeksne številke za veletrgovino. Avstrija za 15. avgust 18144, Nemčija za 18. avgust t. l. 1267, Češkoslovaška za 1. avgust t. l. 963, Ogrska za julij t. l. 17750.

Češkoslovaški in poljski lesni kartel. Med poljskimi in češkoslovaškimi izvozniki lesa se že dalje časa vrše pogajanja za ustanovitev kartela, ki so že toliko dozorela, da je upati, da se kartelna pogodba v kratkem podpiše. Na kartelu so posebno interesirani Poljaki, ki so pogajanja tudi sprožili, ker jim slovaški les povzroča obšutno konkurenco. Kartel ima namen preprečiti medsebojno konkurenco na tujih tržiščih.

Protidraginjska akcija v Franciji. Francoski justični minister je naslovil na državna pravdnikstva okrožnico, v kateri jih opozarja na nujno potrebo, da pobijajo navijanje cen. V tem boju se pa ne smejo spustiti tako daleč, da bi se njihovo postopanje moglo smatrati za gospodarsko presijo ali šikanu. Konzumenti imajo pravico, da pričakujejo od oblastev uspešne pomoči proti nedopustnim mahinacijam gotovih prekupčevalcev. Državna pravdnikstva morajo pazno zasledovati gibanje cen in najostreje zasledovati morebitne zlorabe in prestopke.

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Anglijo. Kakor poroča ministrstvo za zunanje zadeve, je jugoslovenska delegacija v Londonu končala pogajanja z zastopniki angleške vlade glede trgovinske pogodbe. Pogodba je parafirana in bo v najkrajšem času ratificirana. Jugoslovenska delegacija je po zaključitvi pogajanj odpotovala v Bruselj, da tudi tam prične pogajanja za zaključitev slične trgovinske pogodbe z Belgijo.

LISTEK.

Borza,

nje pomen in praktična navodila za trgovanje na Borzi.

(Nadaljevanje.)

Izguba ali poškodovanje blaga med prevozom.

§ 43. Če se blago izgubi ali poškoduje popolnoma ali deloma med prevozom do kraja izpolnitve brez krivde prodajalčeve, gredo kupcu pravice, našete v § 77, točke b), d), e) in f). Te pravice mu gredo ob delni poškodbi blaga, če je razvidno iz dotičnega sklepa, da se izpolniti more razdeliti, toda samo glede dotične količine.

Prodajalec je upravičen, toda ne dolžan, izgubljeno ali poškodovano blago tekom dobavnega roka nadomestiti z drugim, dogovoru ustrežajočim blagom.

Če pa zadene krivda prodajalca, ostanejo kupcu nedotaknjene vse pravice, našete v § 77, točke a) do f).

Te določbe pa veljajo tudi, če je blago shranjeno v onem skladišču, ki sta ga označila kupec in prodajalec v svojem dogovoru, vsled višje sile (slučaj, na katerega človek ne more vplivati, kakor strele, potres, ogenj, povodenj) popolnoma ali deloma propadlo ali se poškodovalo. To velja tudi v slučajih, ako je blago namenjeno za industrijsko predelavo

(pšenica za mletév, les za žaganje) pa dotično podjetje ne more obratovati ali proizvajati tega blaga (moko, deske itd.) zaradi kakršnekoli zapreke v obratu.

Obračun voznine.

§ 44. Za podlago obračuna voznine (železniške) služi navedba voznoparitetne postaje. Če leži paritetna postaja v carinskih mejah države, se lahko preda blago na vsaki tuzemski postaji, če pa leži zunaj teh mej, pa se lahko preda blago na vsaki postaji izven dotične države.

Na primer: Prodajalec Ivan Koren v Novem Sadu proda kupcu A Rojniku v Kranju 100 q, to je en 10 tonski vagon pšenice po ceni Din 300.— pariteta Novi Sad. Prodajalec Koren pa naloži to blago v Subotici in ga odpošlje kupcu v Kranj. Kupec Rojnik plača torej samo voznino od Novega Sada do Kranja. Prodajalec ni dolžan naložiti blaga v Novem Sadu.

Če nista dogovorili stranki kaj drugega, se smatra, da je nakladalna postaja, to je ona železniška postaja, kjer se blago natovori, kraj izpolnitve.

Dobaviti se sme blago, katerekoli provenijence (porekla, izvora, pokrajine), ako se nista kupec in prodajalec dogovorila, kakšne provenijence blago se mora dobaviti. Če pa je paritetna postaja obenem označena za kraj, iz katerega blago izvira, se lahko dobavi blago iz tega kraja na vsako postajo tega kra-

ja. Določitev provenijence pa je pri kupcih z blagom velikega pomena, ker pri nekaterih blagovnih vrstah pomeni vrednost, to je kvaliteto blaga. Posamezne vrste blaga se razlikujejo po svoji vrednosti različno, to velja zlasti za deželne pridelke, žita, vina itd. Zato kupec lahko zahteva, da se mu dobavi blago iz gotovega kraja — kar imenujemo provenijenco. Tako imamo na primer: pšenico, domačo, slavonsko, sremsko, bačko, banatsko, bosansko, srbsko. Tudi druga žita, koruzo in moko se trguje z navedbami teh provenijenc. Pri vinu ločimo, bizeljska, ljutomerska, dolenska, vipavska, dalmatinska vina itd. Tudi les se deli v podrobni označbi v koroški, slavonski, bosanski. Vsled različnosti in vrednosti blaga ga označujemo torej z navedbo izvora, provenijence.

Če kupec in prodajalec nista dogovorila smeri odpreme, trpi kupec stroške za prevoz od paritetne postaje blaga do oddajne postaje.

Če je bilo blago naloženo na drugi postaji (glej primer: v Subotici) in je vsled tega voznina od te postaje do oddajne postaje blaga (glej primer do Kranja) višja nego voznina od paritetne postaje do oddajne postaje (glej primer od Novega Sada do Kranja), mora to razliko plačati prodajalec. Ako pa je voznina manjša, mora to razliko plačati kupec prodajalcu.

Če pa sta kupec in prodajalec dogovorila smer, kamor je blago odpremiti,

obremenja voznina od paritetne do dogovorjene namembne postaje vedno kupca, in sicer tudi, če je blago odpremljeno dejanski v drugo smer. Če je voznina od fiktivne nakladalne postaje do dogovorjene namembne postaje višja nego voznina od paritetne do dogovorjene namembne postaje, mora plačati razliko prodajalec, če pa je voznina manjša, gre razlika v njegovo korist.

Če so določile stranke, kupec in prodajalec paritetno postajo istočasno za namembno postajo, lahko zahteva kupec od prodajalca, da mu odpremi blago na katerokoli drugo namembno postajo. Tudi v tem slučaju mora prodajalec povrniti kupcu razliko v voznini ali narobe.

Na primer: A. Rojnik kupi od Ivana Korena v Novem Sadu vagon pšenice po ceni 345 Din postavljene paritetna postaja Kranj. Ker pa je Rojnik prodal to pšenico mlinu v Zidanem mostu in dal prodajalcu nalog, da mu odpremi ta vagon pšenice na postajo Zidani most, mora prodajalec razliko voznine od postaje Zidani most do postaje Kranj povrniti. Ako pa bi kupec Rojnik prodal to pšenico takoj v Novem Sadu in bi prodajalec naloženi vagon pšenice oddal po nalogu kupca Rojnika v Novem Sadu, povrniti mu mora prodajalec vso razliko voznine od oddajne do paritetne postaje, to je, od postaje, kjer prodajalec blago nalaga do paritetne postaje, v tem slučaju postaja Kranj.

(Dalje sledi.)

Industrija.

Seznam strojev in strojnih delov, ki se izdelujejo v naši državi. Ministrstvo trgovine in industrije je v smislu točke 4. splošnih opomenj k XV. delu predloga zakona o splošni carinski tarifi izdalo seznam strojev in strojnih delov, ki se izdelujejo v naši državi. — S tem je izpolnilo nujno željo gospodarskih krogov, da se poenostavi in pospeši carine prost uvoz takih strojev, kakoršnih ne izdelujemo doma. (Notica je posneta iz beograjskega »Trgovinskega Glasnika«.)

Obrt.

Kongres jugoslovenskih gradbenikov. Peta redna glavna skupščina Udruženja jugoslovenskih gradbenikov bo v Splitu v dneh 5., 6., 7. in 8. septembra.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. Po stanju dne 22. avgusta t. l. je imela Narodna banka v obtoku za 5405.3 milj. dinarjev bankovcev. Zadnjih sedem dni se je obtok zmanjšal za 41.2 milj. Din.

Ogrska išče industrijskih kreditov v inozemstvu. Ogrski finančni minister se pogaja z neko angleško bančno skupino glede 4 milijonskega posojila v funtih za namene ogrske industrije.

Porast hranilnih vlog na Dunaju. Pri devetih dunajskih velebankah in pri dunajskih hranilnicah so se tekom meseca julija t. l. hranilne vloge zvišale od 513 na 535 milj. šilingov. Porast hranilnih vlog se pojavlja v vseh državah: tako n. pr. tudi na Ogrskem, kjer znaša 12 milijonov zlatih kron.

Izenačenje meničnega prava. Gospodarski komite Zveze narodov proučava že dalje časa vprašanje izenačenja različnih zakonodaj meničnega in čekovnega prava. Namerava iz tega razloga sklicati anketo pravnih ekspertov, kateri hoče predložiti rezultate dosedanjih študij komiteja. Na anketi se bodo obravnavale tudi težave, ki spričajo različnih meničnih in čekovnih zakonov ovirajo trgovski promet. Po dosedanjih dispozicijah se anketa skliče za dan 15. novembra t. l. Udeležijo se je poleg zastopnikov gospodarskega komiteja tudi zastopniki raznih držav.

Prepoved prodajanja deviz v svrhu plačila kupljenih inozemskih srečk in ostalih vrednostnih papirjev. Finančni minister je odredil, da za devizne posle pooblaščenim banke ne smejo prodajati inozemska plačilna sredstva in tudi ne prejemati na račun inozemstva zneske do 1000 Din enkrat mesečno, ako se na ta način vršijo plačila za kupljene inozemske srečke oziroma ostale vrednostne papirje.

Izplačila dobitkov turških srečk. Dobitki na turške srečke se izplačujejo brez ozira na državljanstvo, le nekaj časa se je izplačevanje avstrijskim, ogrskim, nemškim in bolgarskim državljanom zadrževalo. Do 268. žrebanja so se dobitki izplačevali v polni vrednosti v francoskih frankih. Od 269. do 300. žrebanja, ki se je izvršilo dne 1. februarja 1920, so se dobitki izplačevali v dveh obrokih, prvi z 9%, drugi s 16%, skupaj torej s 25%. Od 301. do 315. žrebanja so se dobitki izplačevali zopet v polni vrednosti v francoskih čekih na Pariz. Dobitki poznejših žrebanj, od 316. žrebanja dalje se za enkrat sploh ne izplačujejo. Za vzrok se navaja pomanjkanje v ta namen potrebnih sredstev, katere je preje stavljal na razpolago uprava otomanskih dolgov.

Hipotekarni krediti. Denarne zavode in druge dajalce kreditov si dovoljuje opozoriti, naj pravočasno računajo z dejstvom, da imajo ob razdelitvi največjega ponudka nepremičnin, prodanih na prisilnih sodnih dražbah, prednostno pravico pred vsemi hipotekarnimi upniki ne le davki, doklade itd., ki se plačujejo od nepremičnin, temveč pravtako tudi prispevki za pokojninsko zavarovanje nameščencev pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani in za bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev pri Okrožnih uradih za zavarovanje delavcev, če so uradniki ali delavci zaposleni pri podjetju, s katerim je nepremičnina v zvezi. Ker imajo taki prispevki za pol-drugo leto od dneva eksekutivne prodaje nepremičnine nazaj prednostno pravico tudi če še niso vključeni, da so le na dražbenem naroku prijavljeni, ne zadostuje vpogled v zemljiško knjigo in se lahko zgodi, da dajalec kredita izgubi

pri posojilih velikim podjetjem stotisočake, ker z nevkupljenimi terjatvami razen morda z državnimi davki sploh ni računal. Očitki proti Pokojninskemu zavodu Ali-okrožnemu uradu radi takih izgub seveda niso na mestu. Upnik se lahko zavaruje na ta način, da od dolžnika ali še bolje že od reflektanta na kredit zahteva dokazilo, da so razen zadevnih davkov plačani tudi zgoraj navedeni prispevki, in lahko pravočasno določi potrebne posojilne pogoje. V tem vprašanju zakoni žal na prvi pogled morda res niso zadosti jasni, tako da je bilo izdanih že mnogo pomotnih sodnih razdelilnih sklepov, glede prispevkov za Okrožni urad za zavarovanje delavcev žal celo po stolu sedmorice v Zagrebu, a prednostni pravici teh prispevkov nasprotno stališče ne bo moglo obveljati. Natančnejšo obrazložbo z dokazi sem skušal podati v posebnem sestavku, ki izide v »Slovenskem pravniku«. Dr. Janko Vrančič, poddirektor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani.

Davki in takse.

Kaldrmina za stavbeni les pri izvozu. Minister za finance je odredil, da se kaldrmina na stavbeni les po tarifni postavki 24. izvozne carinske tarife poljira po čl. 2., točke 2. a) zakona o kaldrmini po kubični prostornini, ker je izraz »gradja« identičen z izrazom stavbeni les, kar se vidi iz čl. 2. točke g) zakona o kaldrmini, kjer zakon navaja: »gradja iz br. 93. carinske tarife«, v br. 93. tarife pa navaja »drvo za gradju«.

Znižanje davčnih zamudnih obresti v Avstriji. Izmero davčnih zamudnih obresti določa v Avstriji minister za finance naredbenim potom v sporazumu z glavnim odborom Narodne skupščine v okvirju zakona, ki določa, da obresti za en mesec ne smejo biti nižje nego 1/2% in ne višje nego 1 1/2%. Za čas od 1. oktobra 1925 do konca junija 1926 so znašale zamudne obresti 1%, s 1. julijem 1926 pa so se znižale na 0.85%. Zaradi enostavnjšega računanja se splošno pričakuje, da se obrestna mera še nadalje zniža in sicer na 0.8%.

Promet.

Otvoritev telefonskega prometa z avstrijsko centralo v Ehrenhausen. Dne 5. avgusta se je otvoril promet med našimi centralami Celje, Maribor in Ptuj in avstrijsko centralo Ehrenhausen. Pristojbina za navadno govorilno enoto je v vseh primerih 2 zl. franka ali po sedanjih onakovrednosti 22 Din, za navadno pozovnico pa 1 zl. fr. ali 11 Din. Za nujne pogovore in pozovnice je pristojbina trikrat toliko.

Iz naših organizacij.

Trgovski gremij v Slov. Bistrici ima svoj redni občni zbor v četrtek, dne 9. septembra 1926 ob 14. uri popoldne v dvorani hotela »Beograd« v Slov. Bistrici s sledečim dnevnim redom: 1. Naznanila načelstva. 2. Poročilo o delovanju gremija v letu 1925/1926. 3. Računski zaključek za leto 1925 in poročilo pregledovalcev računov. 4. Proračun in določitev letne gremijalne doklade za leto 1926. 5. Trgovska šola. 6. Volitev novega predsednika. 7. Poročilo o transportu lesa. 8. Slučajnosti. Ako bi ne bil občni zbor ob napovedanem času sklepčen, se vrši po § 17. gremijalnih pravil eno uro pozneje, t. j. ob 15. uri drug občni zbor ravnotam in z istim dnevnim redom, ki pa sklepa neglede na število navzočih članov. — Pinter, načelnik.

RAZNO.

Vprašanje ratifikacije nettunskih konvencij. V političnih krogih govore, da nettunskih konvencij ne bo mogoče ratificirati, dokler se dr. Ninčič ne povrne iz Zeneve. Zato ratifikacije še ne bo ves prihodnji mesec, tudi če bi se narodna skupščina v tem času sestala.

Kritičen položaj gospodarstva na severnem Češkem. Tkalska industrija na Češkoslovaškem je v skrajno slabem položaju. Pomanjkanje dela vpliva jako občutno na celokupno gospodarstvo. Denarja pomanjkuje in ga je sploh težko dobiti. Rokodelci, trgovci in obrtniki imajo pri ljudeh ogromne vsote, ki so neizterljive. Ker nihče ne dobi denarja, tudi nihče ne more ničesar plačati. Kriza se dnevno poostruje. V industrijskem centru severne Češke dela samo v tekstilni stroki preko 4000 delavcev s skrajšano delovno dobo. Tudi strojna in-

dustrija je obrat skrčila za 50%. Tudi čevljarstva in steklarska stroka je bila primorana obratovanje omejiti. Prebivalstvo s strahom pričakuje zime. Pomanjkanje v delavskih slojih vpliva na rokodelce, trgovce in obrtnike. Celokmetje že občutijo, da delavci premalo zaslužijo.

Pokrajinska razstava »Ljubljana v jesenic«, ki jo priredi uprava Ljubljanskega velesejma od 4. do 13. septembra 1926, bo zelo pestra in zanimiva. Obsegala bo specialne razstave kmetijstva, vrtnarstva, umetnosti, higijene, avtomobilov, radio aparatov in potrebnih ter industrijskih proizvodov. 5. septembra se priredi obsežna razstava plemenskih konj, 8. in 9. septembra pa mednarodna razstava psov, kjer bo razstavljenih preko 700 najlepših živali. Kmetijska razstava bo med drugim obsegala tudi mlekarstvo in sirarstvo, pri čemer sodeluje 26 mlekarov oz. sirarjev iz Slovenije. Obratovala bo ves čas razstave tudi moderna mlekarna v polnem obsegu. Dalje bodo tu razstavljeni buteljska vina, preko 40 različnih vrst iz vseh slovenskih vinorodnih gor, in bodo vjpa občinstvu po kozareh kot poskušnja na razpolago. Kmetijski stroji in orodje bo zanimalo golovo vsakega našega gospodarja. Na razstavi bo prišlo do veljave tudi naše umetno vrtnarstvo. Vrtnarska razstava bo prvič prirejena v tako velikem obsegu. Nadvse zanimiva bo umetniška razstava, kjer bodo postavljena na ogled novejša dela skoro vseh slovenskih upodabljalnih umetnikov. Mnogo posebnega bo nudila higijenska razstava, ki bo za to priliko popolnoma preurejena in povečana. Avtomobilska razstava ima namen interese nazorno predložiti najmodernejših tipe avtomobilov. Z ozirom na vse večji pomen, ki ga zavzema radio v gospodarskem in kulturnem življenju današnjega časa, se priredi tudi radio razstava, da se tako ugledi temu izumu pot v najširše kroge naroda. Radio aparat je dobrodošel prijatelj tako posamezniku, kakor družbam v dolgih zimskih večerih. Na pokrajinski razstavi pa bo tudi zastopana naša industrija, trgovina in obrt z vsemi predmeti, ki pridejo v poštev za jesensko in zimsko sezijo. V splošnem bo ta razstava nudila vsakemu posamezniku toliko zanimivega, poučnega in koristnega, da bi ne smelo biti nikogar, ki je ne bi posejil. Legitimacija, s katero je zvezan poljuben vstop v vse razstave in polovična vožnja na železnici, stane Din 30.— in se nahaja že v prodaji pri vseh večjih denarnih zavodih, trgovskih in tujkoprometnih ustanovah, pri župnih uradih in županstvih ter pri podružnicah Kmetijske družbe za Slovenijo. Enkratni ogled razstave stane Din 10.— in se bodo vstopnice dobile pri vhodih na razstavo.

Mednarodni velesejmi na Dunaju. Jesenska prireditve dunajskega velesejma bo letos od 3.—12. septembra. S sejsko legitimacijo, ki jo je dobiti pri avstrijskih konzulatih in v potniških pisarnah, in s potnim listom je posestnikom velesejma dovoljeno prekoračiti meje in ni potreba posebnega vizuma v potnem listu. Pri prireditvi sodelujejo vse panoge gospodarstva. Stanovanjski urad dunajskega velesejma posreduje za stanovanja v hotelih in privatnih hišah.

Razstava psov v Ljubljani. Zanimanje za to razstavo je zelo veliko, tako v krogih, ki se bavijo s hišnimi ali domačimi psi, kakor tudi v lovskih krogih. Med lovskimi psi bodo seveda prevladovali braki. Lov z braki je v Sloveniji glavni način lova, zato ni čudno, če ima Slovenija lepo število brakov različnih pasem. Povečini so ti psi v rokah lovcev na deželi. Ker pa poznamo zavednost naših lovskih krogov, tudi oni z dežele, smo uverjeni, da se bodo tudi ti krogi s svojimi lepimi braki razstave udeležili. Krivo bi bilo pa misliti, da spada na razstavo le tak brak, ki je vpisan v rodovni knjigi in se more izkazati z redovnikom. Klub ljubiteljev brakov deluje komaj 2 leti, zato še ni mogel materijala razčistiti. Imamo še na stotine in stotine brakov, ki po svoji zunanosti zaslužijo, da se vpišejo v rodovno knjigo. Naj torej noben lovec, ki ma količjak čistokrvnega braka, ne zamudi te prilike in naj psa razstavi. S tem bo: 1. izvedel nepristransko strokovnjaško oceno svojega psa; 2. pa tudi sam videl lepe brake drugih lovcev. Zato vsi braki na razstavo!

Gospodarske vesti. Provizorični trgovski dogovor med Nemčijo in Francijo ureja približno polovico vseh tekočih vprašanj. V veljavo bo stopil 30. t. m. — Vsled sijajnega zaključka letine je sklenil rumunski ministrski svet, da se zniža izvozna carina za pšenico od 13.000 lejev na 8000 lejev za vagon. — V Varšavo sta prišla dva zastopnika velikih angleških tvrdk, da nakupita sovjetskoruske menice, podpisane od predstavnikov sovjetskoruske republike; z njimi hočejo urediti obveznosti angleških importerjev. — Ford namerava po poročilih iz Newyorka začeti izdelovati na debelo nov tip aeroplana, ki ga je znašel neki Nemeec. Novi aeroplani bodo tehtali samo 250 funtov in bodo leteli z brzino

125 do 130 km na uro. — Obtok bankovcev na Poljskem je znašal 31. julija 511 milijonov 466.000 zlatov in se je bil napram zadnji dekadi dvignil za 56 milijonov. Kovinsko kritje obtoka bankovcev je znašalo 36.19%. — Na Ogrskem se je ustanovila zveza tistih, ki imajo vojna posojila; organizacija se je iz Budimpešte razširila že daleč po deželi naokoli. V spomenicah zahtevajo od vlade višje ocenjevanje vojnih zadolžnic. Te dni se vrši v Budimpešti shod vseh, ki so v zvezi organizirani. — Kakor smo že govorili, namerava petrolejska družba Shell Co zgraditi v Jugoslaviji veliko rafinerijo petroleja. Beremo, da bodo zgradili tovarno v bližini Zagreba. Hkrati hočejo zgraditi tudi tovarno za izdelovanje železnih petrolejskih sodčkov. — V češkoslovaškem justičnem ministrstvu so dovršili dela za reformo poravnalnega in konkurznega postopanja. Predlog bodo dali v presojo merodajnim činiteljem. Novo postopanje ima strožje pogoje kot doslej, poravnalna kvota se bo zvišala. — Češkoslovaški državni statistični urad je razposlal vsem okrajnim oblastim in gozdnim upravam vprašalne pole v svrhu ugotovitve dobave lesa v letih 1919 do 1925. — Direkcija poljskih državnih železnic je dobila od direkcije češkoslovaških državnih železnic 10.000 vagonov v najem. Porabili jih bodo za transport premoga v inozemstvo, v prvi vrsti v Italijo. Najemninska pristojbina se ravna po določilih mednarodne konvencije o vagonih iz leta 1924. — Z velikanskimi načrti se bavita nižjeavstrijska Eskomptna družba in pa Bodenkreditanstalt. S pomočjo ameriškega kapitala hočeta zaveziti Donavo pri Korneuburgu nad Dunajem in napraviti tam ogromno elektrarno. Za delo bo potrebnih 40 milijonov delovnih ur. Načrt je popolnoma izgotovljen in ministrstvu preložen. — Avstrijski tekstilni industriji se ne godi dobro, in mora od dne do dne več obratov delo skrčiti. Predilnice bombaža delajo splošno s 50 odstotki, tkalnice včasih celo samo dva dni = 25%. Posebno huda je konkurenca češkoslovaške tekstilne industrije, ki se ji še slabše godi kot avstrijski in ki dela zato z nizkimi cenami, zlasti v Rumuniji in Jugoslaviji. — Alping Montan je prošila za sprejem v trust nemškega surovega jekla. Na zadnjem občnem zboru trusta so prošnjo vrnil. — Nemški jekleni trust je vpeljal svoje akcije na berlinski borzi. Na nove akcije je tak naval iz Nemčije in iz inozemstva, da so jih mogli dodeliti le majhen odstotni del. — Dresdener Bank bo zvišala glavnico za 22 milijonov mark, od 78 na 100 milijonov. Nove akcije bodo ponudili starim delničarjem v razmerju 4:1. Oddajni kurz bo menda 110%. — Eksport poljskega premoga je v veliki meri pripomogel k stabilizaciji zlata. To se pozna tudi pri zasebnih bankah; Poljska banka more devizno potrebo zasebnih bank popolnoma kriti in se zgodi, da je ponudba višja kot povpraševanje.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg (28. avg. 1926). Na trgu je bilo 27 s svinjskim mesom, 50 s krompirjem in zelenjavo in 30 s sadjem naloženih voz. Meso in slanina, pa tudi mesni izdelki so bili malo ceneji kakor pretečeni teden. — Perutnine in domačih živali je bilo okoli 1000 komadov. Cene so bile piščancem 10 do 25, kokošem 25 do 50, racam, gossem in puranom mladim 30 do 60, starim 60 do 100 Din, domačim zajcem 5 do 25, angorskim zajcem 30 do 100 Din, domačim golobom in grlicam 25 do 30, kanarčkom 50 do 100 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompir se je prodajal po 4 do 5 Din mernik (7 in pol kg) oziroma 0.75 do 1.75 Din kg, solata, ohrovt, zeljnate glave 0.50 do 3 Din, kumarice 0.25 do 2 Din, buče 3 do 5 Din komad, kisle zelje 2 do 3, maslo surovo 38 do 44, kuhano 44 do 46, čajno 50 do 60, paradizniki 6 do 7, fižol v stročju 7 Din kg, čebula 1 do 4, česen 3 do 8 Din veuec; mleko 2 do 2.50, smetana 12 do 14, oljčno olje 32 do 36, bučno olje 18 do 22 Din liter, jajca 0.75 do 1.25 Din kom., sirček 1 do 8 Din hlebček, paprika 0.50 do 2 Din komad. Sadje: hruške in jabolka so se zelo pocenile 2 do 5, češplje in slive 1.50 do 5, breskve 16 do 18, grozdje 14 do 16, ringloti 3 do 4, limone 0.75 do 1.50, pomaranče, ki so zelo redke 2 do 4 Din komad. Cvetlice: 0.50 do 5, z lonci

vred 10 do 25 Din komad. — Lesena in lončena roba 1 do 100 Din, brezove me-
tle 2.25 do 5, lesene grablje 6 do 8, le-
sene vile 5 do 6, cepci 8 do 10 Din kom.
Seno in slama na mariborskem trgu.
V sredo 25. avgusta je bilo 11 voz sena
in 7 voz slame, v soboto 28. avgusta pa
17 voz sena in 6 voz slame na trgu. Cene
so bile senu 70 do 100, slami pa 35 do
45 Din za 100 kg. Obakrat se je v krat-
kem času vse prodalo, ker vojaška upra-
va nakupuje mnogo sena in slame.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinj-
ski sejem dne 27. avgusta 1926 se je pri-
peljalo 297 svinj, 2 ovci; cene so bile
sledede: mladi prašiči, 5 do 6 tednov sta-
ri, 50 do 100, 7 do 9 tednov 125 do 150,
3 do 4 mesece stari 250 do 320, 5 do 7
mesecev 420 do 450, 8 do 10 mesecev
525 do 580, 1 leto 1000 do 1200; 1 kg
žive teže 10.50 do 12.50, mrtve 15 do 17.
Prodalo se je 138 svinj.

Tržne cene v Ljubljani (28. avg. 1926).
Kg govejega mesa 15 do 19, jezika 18 do
19, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter
18 do 19, ledic 15 do 19, možganov 18
do 19, loja 10 do 12.50, kg telečjega mesa
17.20, jeter 26—30, pljuč 20, prašičjega
mesa 22 do 25, pljuč 10, jeter 15 do 20,
ledic 25, glave 7.50 do 10, parkljev 5 do
7.50, slanine trebušne 20, slanine ribe
in sala 22, slanine mešane 21, slanine na
debelo 20, masti 25, šunke 35, prekaje-
nega mesa 30 do 32, prekajenih park-
ljev 10 do 12, glave 12.50 do 15, je-
zika 35, koštrunovega mesa 13 do 14,
konjskega mesa 6 do 8, krakovskih klo-
bas 45, debrecinskih 45, hrenovk in safa-
lad 35, posebnih in tlačenk 30, polpre-

kajenih kranjskih 32 do 35, subih kranj-
skih 67, prekajene slanine 28 do 30, pi-
ščanec 12 do 25, kokoš 30 do 40, petelin
25 do 35, raca 25, domač zajec 10 do 25,
kg karpa 25 do 30, linja 25, šeuke 35,
postrvi 55 do 60, klina 15 do 20, mre-
ne 25, pečenke 15, liter mleka 2.50 do 3,
kg surovega masla 45 do 50, čajnega 60,
masla 45, bohinskega sira 38, sirčka 9

do 10, par jaje 2.25 do 2.50, liter vina
14 do 20, čaša piva 3.25, vrček piva 4.50
do 4.75, steklenica piva 5.25 do 5.75, kg
belega kruha 6.50, črnega 5.50, rženega
5.50, luksuznih jabolk 10, jabolk I, II,
in III. vrste 2 do 8, luksuznih hrušk 10,
hrušk I, II. in III. vrste 3 do 8, kg
fig svežih 10, orehov 12, luščenih ore-
hov 34, češpelj 4 do 6, suhih češpelj 10,

suih hrušk 12, grozdja 8 do 14, breskev
15 do 16, liter brusnic 9, kg malin 7 do
7.50, kg kave 48 do 76, pražene kave 56
do 100, kristalnega sladkorja 13.50, slad-
korja v kockah 15.50, kavne primesi 22,
kg riža 8 do 12, liter olja 18 do 20, vin-
skega kisa 4.50, navadnega kisa 2.50, kg
soli morske 3.50, kamene 4.25, celega
popra 52, mletega 54, paprike III. vrste
28, sladke paprike po kakovosti 56, liter
petroleja 7, kg testenin 10 do 12, pralne-
ga luga 3.75, čaja 75, kg moke št. 0 je
6.25, št. 1 je 5.75, št. 2 je 5.50, št. 3 je 5,
št. 5 je 4, kg kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8,
ješprenjčka 10 do 13, otrabov 2.50, ko-
ruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba
4 do 5, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke
8 do 9, ržene moke 5, q pšenice 320 do
335, rži 210 do 250, ječmena 215 do 220,
ovsa 220 do 260, koruze 220 do 230, ajde
225 do 350, fižola ribničana 350, prepeli-
čarja 320, graha 400 do 500, leče 800, q
premoga 43.50, kub. meter trdih drv 150,
mekkih drv 75, q sladkega sena 100, pol-
sladkega 80, kislega 75, slame 50, glav-
nate solate 5 do 6 za kg, štrucnate 5 do 7,
ajserice 5 do 6, endivije 4 do 5, zgodnje-
ga zelja 2, rdečega zelja 4, kislega zelja
5, ohrovt 2, karfiol 8, kolerab 3, kole-
rab podzemljic 1, kg špinacije 6 do 7, pa-
radižnikov 5 do 6, kumar 1.50 do 2, 100
kumaric za vkisavanje 15 do 17.50, buč
1.50 do 2, graha v stročju, 2 do 3, liter
luščenega graha 10, fižola v stročju 2 do
3, luščenega 2.50 do 3, čebule 2, česna
6, krompirja 1.25 do 1.50, repe 1, kisle
repe 3, korenja 1 do 3, peteršilja 3, ze-
lenjave za juho 3, zelene paprike 20 do
25 Din.

Natečaj.

V Mariboru, Magdalensko predmestje, Kralja Petra trg, ob državni
cesti, blizu Dravskega mostu bodo oddani

gostilniški prostori

2 večja, dva manjša gostilniška lokala (skupno za ca 122 gostov),
vrtni prostor na dvorišču za približno 90 oseb, točilnica, kuhinja,
shrambe, avtomatična hladilnica, pralnica, kleti, 9 sob za tujce,
6 sob za samce, kopalnice, podstrešje, stanovanje za gostilničarja s
posebnim vhodom in 3 sobami, sobe za služinčad, hlev za 8 konj
s sobico za hlapca in shrambo za krmo, 3 garaže.

Gostilniški prostori, sobe za tujce in 4 sobe za samce s primerno
opremo.

Vselitev letos v jeseni.

Le resni, kavcije zmožni reflektanti pridejo v poštev.

Pojasnila (ustmena ali pismena) daje „Pokojninski zavod
za nameščence v Ljubljani“, Aleksandrova cesta.

LJUBLJANSKI POKRAJINSKA VELESEJEM RAZSTAVA

4. — 13. septembra 1926

„Ljubljana v jeseni“ pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja.

Kmetijska razstava. — Vrtnarska raz-
stava. — Umetniška razstava. — Higij-
enska razstava. — Radio razstava. —
Automobilska razstava. — Industrijski
proizvodi.

5. septembra: Razstava plemenskih konj.
8. in 9. sept.: Mednarodna razstava psov.

Legitimacija, ki velja Din 50.—, upravičuje do polovične vožnje na osebnih in
brzovlakih. — Dobi se v denarnih zavodih, kmetijskih in tujkoprometnih organizaci-
cijah itd. Največja razstava v naši državi.

Oglejte si jo!

RAZGLAS.

Ljubljanska žandarmerijska četa potrebuje v nabavo
18.630 kg ovsa, 22.525 kg sena, 7.590 kg
slame in 6 kg 900 gr soli.

Pismene ponudbe, kolekovane s 5 Din, je poslali do 12. sep-
tembra 1926 komandiru ljubljanske žandarm. čete, kjer zamorejo
interesentje v rednih uradnih urah dobiti tudi druge tozadevne in-
formacije.

Pogoji za nabavo se nahajajo pri ljubljanski žandarmerijski četi.
Ljubljanske žandarm. čete broj 5076 od 28. avgusta 1926.

Oglas.

Komandi 8. žandarm. puka u Ljubljani potreban je sledeči papir:
100.000 pola boljeg koncept papira,
8.100 pola pakpapira,
2.000 pola belog pisačeg papira veliki format,
2.000 pola plavog pakpapira.

Ovaj materijal imade biti prvovrstan. Pozivaju se svi oni koji žele
lifrovati da pošalju svoje ponude sa špecificiranim cenama najduje do
10. septembra 1926. god. 10 sati dopodne, blagajniku ovog puka.
Najjeftinijem ponudjaču ustupit će se ova liferacija onda istom
kada dodje odobrenje od komandanta žandarmerije iz Beograda.
Liferant na kome ostane liferacija biti će dužan papir izručiti
komisiji u štabu ovog puka odmah čim se to saopšti da je liferacija na
njemu ostala i dužan je platiti sve takse i državne dažbine koje će onda
postojati.
Komanda 8. žandarmerijskog puka E broj 10.190.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premo-
govnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska
podjelja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vseke vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-
vrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva. cesta št. 15, II. nadstr.

Edino šivalni stroji in
najboljši koleša

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najniže
cene! Gritzner
Adler

Tudi
na obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezolačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina kolonijalne
in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mlelih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

VSA V TISKARSKO
STROKO SPADA-
JUČA DELA IZVR-
ŠUJE NAJTOČNEJE

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA

SIMON GREGOR-
ČIČEVA ULICA 13

TELEFON ŠT. 552

LASTNA KNJIGO-
60 VEZNICA 60

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

(Ustanovljena 1900.)

Ljubljana, Dunajska c. (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brezica, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Ma-
ribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo,
Split, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Rezniška glavnica Din 50.000.000 —
Skupne rezerve nad Din 10.000.000 —

Poštni ček. račun Ljubljana 10.509
Brzovjavni naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela.